

Et vinterbillede

Fra jeg blev født i 1944 Indtil jeg fyldte 6 år, var vi flyttet 7 gange og havde boet tre steder i den nordlige side af Aarhus i Midtjylland, hos Farfar og Farmor i Svebølle på Vestsjælland, i lånte sommerhuse i Sønderjylland og Nordsjælland og to forskellige steder i Tisvilde i Nordsjælland. Christian havde ikke noget fast arbejde, så vi havde ikke ret mange penge; min mor Ruth måtte være hjemme og lave mad og gøre rent - og passe børnene, for der var ingen børnehaver eller vuggestuer.

Christian fik arbejde som skolelærer i et stykke tid, når der manglede en lærer i en eller anden skole; men det var ikke altid der var brug for det. En del af den tid, hvor vi boede i Tisvilde, var han lærer i en skole i Over Lerte i Sønderjylland syd for Kolding.

Vi var fem børn: Peter, Gunnar, Morten, Henrik og Kirsten. Vi havde næsten ingen penge, for der var heller ikke dagpenge når man var syg eller arbejdsløs. Men faktisk var der mange, der havde det ligesådan i hele Danmark. Derfor skulle det være billigt, hvor vi boede, og vi dyrkede grønsager og frugter i haven, når vi kunne, og fik heldigvis også tit grønsager af naboer og familie. En af min mors søstre boede i Nordjylland (Sønderlev ved Hjørring) og var gift med en gartner. Hun sendte af og til en papkasse med posten, hvor der var æbler, rabarber eller tomater i. Vi var jo 7, der skulle have mad hver dag.

Her er et billede fra vinteren før jeg fyldte 5 år i marts. Vi boede i Tisvilde, og det var en kold vinter, som man kan se. Vi havde en almindelig kælk, endda med jernmeder - det var en af de gode, og den blev brugt til både indkøb og gåture; de mindste ikke kunne gå ret langt i sneen.

Kålrabi

Peter, som er den ældste, sidder og prøver at holde på en stor tung sæk, så den ikke falder af kælken. Peter havde fået lov af en bonde i nærheden at tage nogle kål-

rabi-roer, som lå i meget store aflange roekuler på flere af markerne til vinterføde for gårdens dyr. Så tog han en sæk og vores kælk og hentede så mange kålrabi han overhovedet kunne have på den. Roerne var lidt grove i det, men sunde nok og o.k. kogt i stedet for kartofler. Sådan nogle spiste vi af og til i forvejen, selv om det ikke var luksusmad. Det var til gengæld gratis mad, og det kunne vi godt bruge.

Det var jo smart af Peter, men han havde nok fyldt sækken for meget, eller ikke lukket den godt nok. Morten står ude til venstre og prøver at hjælpe med at lukke den, Gunnar står bagved og ser på. Ude foran til højre står Henrik, som har fundet på et eller andet sjovt med noget sne og is på sin vante. Det har været kort tid før min 5 års fødselsdag. Kirsten var nok lidt for lille til at komme ud i kulden, hun har været omkring 2½ år gammel.

En skindhue

Vores vintertøj var ikke særlig varmt, men det har været det bedste, vi havde. Det ser ud som om jeg har (store) gummistøvler på; det kan være godt nok, hvis der er to-tre par store sokker indeni. Men læg mærke til huen. De tre andre har ikke særlig varme huer på, især ikke Peter og Gunnar, de har nogle tynde kasketter, som de stadig godt kan huske mange år senere, fordi de var alt for kolde, så de frøs om hovedet. Men gamle huer bliver jo for små, og der var ikke penge til nye. - Min egen hue er *en lækker skindhue med ruskind i pulden og ægte pelskant*, som passer til mit store hovede, og den hue har en særlig historie:

Mit hovede voksede jo ligesom alle andres, og jeg frøs forfærdeligt om hovedet i den tynde hue, jeg havde. Så en gang var vi sammen med min Farmor Holga, som jeg kan fortælle om en anden gang, og da vi snakkede om vintertøj, kom hun til at tænke på noget. Hun havde en søster Ivare, det vidste vi for resten ikke, men Ivare havde et barnebarn på 13-14 år. Pigen havde fået en dejlig pelshue 2-3 år tidligere, og nu kunne hun ikke passe sin hue mere, så hun havde fået en ny, der var større. Farmor skrev til sin søster, og en dag ankom pelshuen med posten; den var flot og så næsten helt ny ud. Og den passede perfekt til mit store hovede, selv om jeg var omkring 5 år, og pigen havde været 10-12 år. - Heldigvis var den for lille til de andre i familien. De var meget misundelige.

Jeg kan stadig mærke hvor dejlig varm den føltes omkring mit hovede. - Jeg syntes det var *en lille smule underligt* at det faktisk var en pigehue; men det kunne ikke mærkes på den, - og der er jo mange ting, man alligevel ikke forstår så godt, når man er 4 år.

Billedet er taget ude på vejen, og haven inde til højre var vores nabos. Der var ikke hegn omkring, så vi gik tit igennem og ud til vejen, selv om vores forældre ikke var glade for det. Vi måtte heller ikke lege derinde, det var nemlig frugttræer, og så skulle de ikke ødelægges ved, at vi klatrede i dem.

På det tidspunkt boede vi i et hus, der hed "Rohleders Hus". Det er ikke noget gammelt billede, men huset ligger der endnu, og det så sådan ud i 2014. Både huset og staldlængen lignede sig selv fra barndommen; de så bare endnu mere slidte ud dengang. Nede til højre for stalden lånte vi et stykke af marken til at dyrke grønsager.

- Det var en meget kold vinter, og jeg husker at snestorme peb i alle vinduer og åbninger, både i huset og udhuset. Og at alle døre og lemme klaprede og larmede.

Vi flyttede fra "Rohleders Hus" i februar 1950, en måned før jeg fyldte 6 år og begyndte i skole.

